

اصرار به قلب واقیعت در عین شفافیت پشت تریبون

درباره نوشته مدیر مسئول کیهان پس از سخنان رهبری

رضا رئیس

روزنامه نگار و تحلیلگر سیاسی

عطف به جایگاه ممتاز و بی‌بدیل رهبری در ساختار نظام جمهوری اسلامی، ایشان تا حد ممکن و مقدور در سخنان خود از ورود مستقیم و بی‌پرده به موضوعات و معضلات سیاسی روز کشور پرهیز و احتیاط دارند، مگر اینکه سخنان ایشان همراه با تفاسیری خاص و دستمایه تعبیری شاد و مورد سوءاستفاده در رقابت‌های سیاسی شود که ایشان با تصریح صریح و به قول رسانه‌ها، پشت تریبونی به شفاف‌سازی و مصادیق گویای متوسل شوند که باب انحرافات و مداخلات بسته شود. چند نمونه از این رویه طی سال‌های اخیر رخ نمایانده و شاید بتوان گفت، بخشی از سخنان روز سه‌شنبه در اولین جلسه با اعضای هیئت دولت چهاردهم نیز، شامل بر همین موارد بود.

پیرو سخنان مسعود پزشکیان در جلسه‌ای سابقه به شکل علنی از مشورت با رهبری به شکلی که سابقه و شاید بی‌سابقه به شکل علنی از مشورت با رهبری و نظر مساعد ایشان پیرامون برخی وزرای معرفی شده، سخن گفته شد، منتقدان دولت مدعی هزینه‌کرد از رهبری برای اخذ رأی اعتماد برای وزرای دولت شدند و به انتقاد از رئیس جمهوری پرداخته و بعضاً او را متهم به خلاف‌گویی کردند. این در حالی بود که مسعود پزشکیان از هیچ رویه نامعمول و نامتعارف و غیر مسبوق به سابقه‌های سخن‌نگفته و ادعای گزافی نکرده بود. او مختصر و مفید گفت که لیست وزرا را برای مشورت خدمت مقام معظم رهبری برده و ایشان پیرامون چند وزیر التفات و تأیید صریح و شفاف داشته و از حضور آنان در کابینه چهاردهم استقبال کرده‌اند. نکته‌ای که پیرامون چند وزیر با توجه به اصل ۱۱۰ قانون اساسی ملاحظات قانونی و متداول دارد و غیر از آن نیز پیرامون دیگر وزرا به طور معمول مشورت و معرفی انجام می‌پذیرد، همان‌گونه که حسن روحانی در خاطرات تازه انتشار یافته خود، بدان اشارات شفاف و واضحی داشت و فقط و فقط تفاوت آنجایی است که پزشکیان با لحن بیان خاص و سادگی کلامی مختص به خودش آن را پشت تریبون مجلس اعلام کرد. با آنکه پزشکیان هیچ چیز اضافه بر سازمانی ارائه نکرده بود، منتقدان جامعه‌دریده و عصبانی از ناکامی رخ داده در ضربه به چند وزیر شاخص، بهانه‌گیری می‌کردند تا آنکه رهبری انقلاب طبق روال چندساله، به اظهار نظر شفاف و بی‌پرده در این زمینه پرداخته و در بخشی از اولین

دیدار هیئت دولت با ایشان، تأکید کردند: «آقای رئیس جمهور در این زمینه برای انتخاب وزیرانی که باید با ایشان همکاری کنند، خیلی پرکار و با تلاش وارد شدند؛ با بنده هم مشورت کردند و من تعدادی از افرادی که می‌شناختم با صلاحیت آنها از طرق مورد وثوق به ما رسیده بود، اینها را تأیید کردم، بعضی‌ها را هم تأکید کردم؛ تعداد بیشتری را هم نمی‌شناختم، گفتم نظری نسبت به آنها ندارم. خب‌ب‌حمدالله ایشان توانستند انتخاب را انجام بدهند و مجلس را هم قانع کنند و این موفقیت بزرگی بود و خدا را سپاس می‌گوییم.» چند نکته کلیدی در این سخنان که دقیق و نعل به نعل در تأیید اشارات و نکات رئیس جمهوری است، اشاره به مشورت رئیس جمهوری با ایشان، تأیید برخی وزرا و تأکید برخی دیگر است که انطباق کامل با گفتار پزشکیان در مجلس دارد.

پس از این فرمایشات اما باز منتقدان بهانه‌جویی آن بخش عدم شناخت پیرامون برخی وزرا، تأکید کرده و مدعی شدند که رئیس جمهوری جوری سخن گفت که گویی کل کابینه مورد تأیید رهبری بوده است و وی مرتکب خلاف‌گویی شده است! این در حالیست که در هیچ بخشی از سخنان پزشکیان چنین ادعایی مطرح نشده است و شاید آنان به واسطه رای آوری کل کابینه بعد از این سخنرانی، چنین عصبانی و ناخشنود هستند که باید گفت رهبر انقلاب در ادامه فرمایشات خود نیز خدا را بابت اقبال مجلس و این موفقیت بزرگ شکر کردند. با این اوصاف، هیچ جای تعبیر و تفسیری باقی نمی‌ماند اما در کمال تأسف شاهد آن هستیم که به‌عنوان مثال آقای حسین شریعتمداری در سرمقاله دیروز کیهان در کمال تعجب به تکرار ادعاهای پیش گفته، پرداخته و در بخش پایانی نوشتار خود تأکید می‌کند: «و بالاخره بدون تعارف باید گفت کسانی که از روند ماجرا و روال تعریف شده حضرت آقا در این گونه موارد اطلاع نداشته‌اند - که یک مسئول نظام نمی‌تواند اطلاع نداشته باشد - با سکت و یا کج‌فهمی خود، به دشمنان نظام فرصت سوءاستفاده داده‌اند... عذر خواهی پیشکش، بی‌تفاوت نباشید!»

طرفه آنکه شریعتمداری به چیزی اذعان می‌کند (بی‌توجهی به مشی رهبری در این گونه موارد) و خواستار عذر خواهی و ندامت پیرامون آن می‌شود که به طور دقیق خود و دوستان‌شان مرتکب آن شده‌اند و بی‌توجه به تصریحات مکرر رهبری باز قلب و واقیعت در راستای مطامع و منافع خود کرده‌اند و حتی شکرگزاری بابت این موفقیت دولت و در واقع نظام و ملت (و البته ناکامی برای برخی) را نیز نادیده می‌گیرند و البته غیرمستقیم و فاق مجلس و دولت را نیز بلاموضوع می‌خواهد. اینجاست که سنگ محک خوبی برای میزان و سنجش ولایت‌مداری از شعار تا عمل هویدا می‌شود.

پلیس، متهم و حقوق بین الملل بشر

چند نکته در حاشیه رخداد اخیر لاهیجان

آرش ملکی

پژوهشگر دکتری حقوق بین‌الملل

حقوق بشر به مجموعه قواعدی اطلاق می‌شود که انسان به صرف انسان بودن بر خوردار از آنها بوده و دولت‌ها در مقام موجودیت‌های بر خوردار از اقتدار به تضمین و رعایت این حقوق مکلف هستند. این گزاره در مورد اشخاص متهم به ارتکاب جرم نیز صادق است و نیروی پلیس به عنوان بازوی عملیاتی دولت در تأمین امنیت و استقرار نظم عمومی مجاز نیست کرامت ذاتی متهم را نادیده گرفته و به رفتاری مبادرت ورزد که حقوق اساسی او را نقض می‌کند. این حقوق در قالب عناوین متعددی همچون حق تفهیم اتهام، حق بر خورداری از وکیل، حق رسیدگی فوری قضایی و... عبارت‌پردازی شده‌اند. قانون آئین دادرسی کیفری ایران نیز ذیل مواد ۴۶، ۴۸، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۶۰، ۹۰، ۱۶۸، ۱۹۵، ۱۹۷، ۲۶۲، ۳۴۶ و ۳۷۱ نسبت به این حقوق التفات داشته. روز پنجشنبه هشتم شهریورماه خبر جان باختن جوان سی‌وشش‌ساله به نام سیدمحمد میرموسوی در حین بازداشت پلیس به همراه فیلم چندثانیه‌ای از شست‌وشوی پیکر او، در حالی که آثار ضرب و جرح شدید بر ناحیه پشت قابل مشاهده است در فضای رسانه‌ای کشور انتشار یافت. با دستور ویژه‌ی رئیس جمهور و فرماندهی انتظامی، اشخاصی برای رسیدگی به این حادثه مأمور شده و برای متهمان مربوطه قرار بازداشت موقت صادر شد. تا این لحظه درباره واقیعت این حادثه گزارش عمومی منتشر نشده و ابعاد ماجرا روشن نیست. لیکن اهمیت موضوع اخیر - رفتار پلیس و متهم - که از موضوعات اجتماعی پرچالش سال‌های اخیر است ایجاب می‌کند الگوی مندرج در اسناد بین‌المللی را زیر ذره‌بین قرار داده و ببینیم به منظور پیشگیری از وقوع حادثه‌ای چنین تلخ در حقوق بین‌الملل بشر چه الگویی پیشنهاد می‌شود.

در یک نگاه کلی، متهم در مقابل پلیس فرودست و آسیب‌پذیر است و این امکان وجود دارد که بازجویان خارج از مدار بازجویی‌های علمی و فنی دست به خشونت بزنند. بدین جهت و وجود الزاماتی به منظور مصونیت متهم در مقابل چنین رفتارهایی

فاجعه در پاسگاه

بررسی کشته شدن محمد میر موسوی در لاهیجان و اقدامات و پیگیری‌های دولت و نهادهای ذیربط

شادی مکی

گزارشگر هم‌میهن

روز چهارشنبه ۷ شهریور انتشار تصاویری از پیکر بی‌جان مردی جوان در غسالخانه‌ای در لنگرود بازتاب گسترده‌ای داشت. علت این حساسیت آن بود که بر پیکر این فرد جراحاتی وجود داشت و برخی منابع خبری هم ضمن معرفی او به‌عنوان محمد میرموسوی اعلام کرده بودند که این فرد مهمی است که در زمان بازداشت جان خود را از دست داده است؛ خبری که البته به تأیید مقامات رسمی کشور هم رسید. با این حال رفتار برخورد خشونت‌بار مأموران این نهاد بر سر مسئله حجاب با دو دختر نوجوان بازتابی گسترده و منفی در جامعه داشت؛ مسئله‌ای که باعث شد پلیس ناچار به پاسخگویی و ارائه اطلاعات شود. ماجرای شلیک پلیس به آرزو بگری که منجر شد او را راهی بیمارستان شده و حتی مدتی در کما فرو رود هم مسئله‌ای بود که واکنش منفی جامعه را به دنبال داشت و پلیس را بار دیگر به ارائه توضیح واداشت. با این حال هنوز ابعاد کامل این ماجرا مشخص نیست.

با آنکه هزارچندگاهی اخباری از عملکرد نامناسب و خشن از سوی مأموران در فضای رسانه‌ها منتشر می‌شود، نحوه رسیدگی به این موارد از سوی دادگاه‌های نظامی کمتر به اطلاع عموم می‌رسد. به هر روی بروز چنین برخوردها و وقایعی از سوی نهادهای که باید حافظ امنیت جامعه و مجری تام و تمام قوانین باشند این سوال را ایجاد می‌کند که کدام خلأ و ناهنجاری باعث می‌شود هرآزگاهی شاهد نقض حقوق شهروندان (فارغ از متهم بودن یا نبودن) در جامعه باشیم. آیا خلأهای موجود مرتبط با قوانین هستند یا آموزش پرسنل پلیس؟ گاهی هم این تردید در جامعه ایجاد شده است که مبادا برخوردهای صورت گرفته با مأموران خاطلی به میزان کافی عبرت‌آموز و بازدارنده نبوده است.

واکنش دادستانی: پنج نفر بازداشت شدند

با این حال در این ماجرا واکنش دستگاه قضایی سریع و قابل توجه بود و ساعاتی بعد از انتشار این تصاویر ابراهیم انصاری، دادستان عمومی و انقلاب لاهیجان از بازداشت پنج نفر از کارکنان نیروی انتظامی در جریان این پرونده خبر داد: «مقامات قضایی شهرستان بلافاصله پس از این واقعه در محل حاضر و بررسی موضوع را با جدیت در دستور کار قرار دادند.» بنا بر اعلام انصاری برای این پرونده بازپرس ویژه هم تعیین شده است: «این موضوع در کمیته پیگیری وقایع خاص دادگستری استان نیز با حضور مسئولان قضایی استان مطرح شد و مورد رسیدگی و نظارت ویژه قرار گرفت. هیئت حقوق شهروندی استان گیلان به لاهیجان عزیمت کرده و تحقیقات و بررسی‌های دقیق قضایی ادامه دارد.»

واکنش پلیس: فرمانده پاسگاه عزل شد

پلیس به‌عنوان یکی از طرفین این پرونده هم البته سکوت را شکست و دو اطلاعیه درباره جان باختن این جوان صادر کرد. در اولین اطلاعیه که روز پنجشنبه ۸ شهریور منتشر شد، به علت بازداشت این فرد اشاره شده است: «در تاریخ پنجشنبه یک مردادماه در روستای ناصرکیاده از توابع شهرستان لاهیجان خبر نزاع و درگیری توسط اهالی محل در سه مرحله و به‌طور مکرر به پاسگاه محلی گزارش می‌شود. در این درگیری افراد یکدیگر را مورد ضرب و شتم قرار داده و بنا بر اظهارات امدادخواهان، منشأ درگیری مرحوم میرموسوی بوده و خودروی متوفی همان‌طور که در تصاویر به‌صورت مستند مشخص است کاملاً تخریب شده و در آتش می‌سوزد. این موضوع باعث رعب و وحشت اهالی محل شده و پلیس تمامی عاملین حادثه از جمله مرحوم میرموسوی را بنا بر وظیفه ذاتی و قانونی بازداشت می‌کند.» در ادامه این اطلاعیه به آنچه در مقرر پلیس رخ می‌دهد اشاره شده است: «متوفی در این پاسگاه انتظامی شروع به فحاشی و استنکاف از دستورات عوامل انتظامی و درگیری با مأموران نموده که این روند تا حضور در بازداشتگاه ادامه پیدا می‌کند. متأسفانه به دلیل هیجان ناشی از اصطکاک صورت گرفته میان مرحوم میرموسوی و عوامل انتظامی و عدم کنترل خشم و احساسات از طرف برخی کارکنان و بی‌اعتنایی به وضعیت متهم این اتفاق رخ می‌دهد. علت فوت با توجه به اتفاقات قبل از حضور پلیس و شرایط جسمی و روحی متوفی، توسط پزشکی قانونی در حال بررسی است. پیش از این، مرحوم چندین مورد سابقه شراکت و درگیری داشته و در سال ۱۳۹۹ نیز در اجرای حکم جلب، با پلیس درگیر و به ۹ ماه حبس محکوم می‌شود. رفتار رخ داده توسط برخی از عوامل انتظامی بر خلاف مشی حرفه‌ای پلیس بوده و به‌هیچ‌وجه قابل قبول نیست. بدین جهت افراد فوق در اختیار مرجع قضایی قرار گرفتند.»

اطلاعیه دوم پلیس امروز گذشته منتشر شد؛ اطلاعیه‌ای که خبر از عزل فرمانده پاسگاه و معلق از خدمت شدن سایر عوامل دخیل در ماجرا می‌داد؛ اقدامی که به دستور سردار احمدرضا رادان، فرمانده انتظامی کل کشور انجام شد. در بخش دیگری از این اطلاعیه آمده است: «در صورت تأیید سهل‌انگاری و عدم توجه دیگر مدیران انتظامی؛ تنبیهات انضباطی متناسب اجرا خواهد شد. علت فوت با توجه به اتفاقات قبل از حضور پلیس و شرایط جسمی و روحی متوفی، توسط پزشکی قانونی در حال بررسی می‌باشد. رفتار رخ داده توسط برخی از عوامل انتظامی بر خلاف مشی حرفه‌ای پلیس بوده و به‌هیچ‌وجه قابل قبول نمی‌باشد. بدین جهت افراد فوق در اختیار مرجع قضایی قرار گرفتند.»

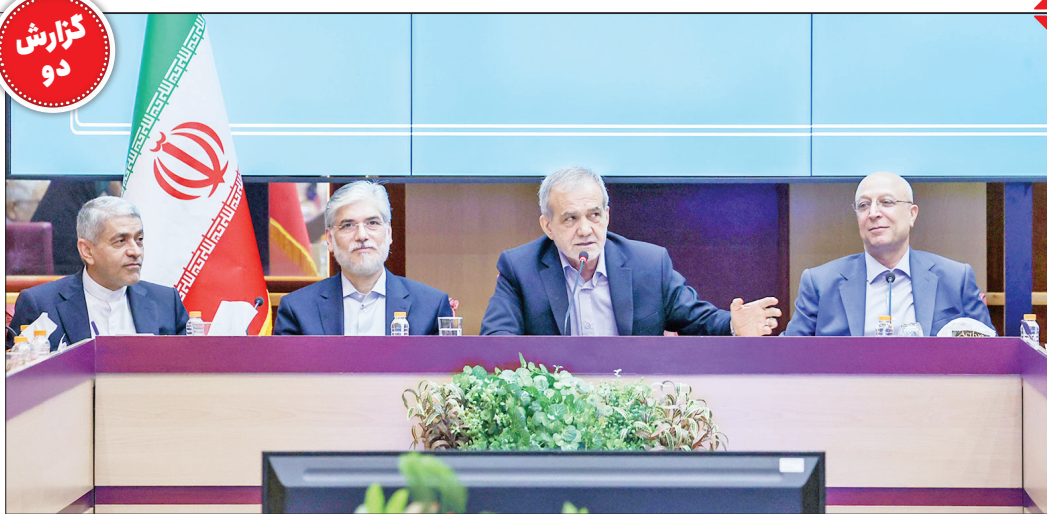
واکنش دولت: رئیس جمهور دستور بررسی همه‌جانبه داد

به‌دنبال این حادثه البته مسعود پزشکیان رئیس‌جمهور هم در راستای اجرای قول خود به مردم برای پیگیری حقوق آنها، اسکندر مومنی، وزیر کشور را موظف به بررسی همه‌جانبه حادثه مذکور کرد و روز گذشته دستور داد کمیته‌ای برای بررسی همه‌جانبه این موضوع تشکیل شود و گزارش نهایی خود را در اسرع وقت به هیئت وزیران ارائه دهد. ساعتی بعد از دستور رئیس‌جمهور برای پیگیری و بررسی حادثه رخ داده در لاهیجان، هیئتی ویژه از سوی وزارت کشور به دستور اسکندر مومنی راهی این شهرستان شد. بر

پرونده اساتید و دانشجویان اخراجی و تعلیقی بازنگری می‌شود

تغییر ریل رفتار با دانشگاه

گروه خبر: وزیر علوم دولت چهاردهم، اداره این وزارتخانه را به‌طور رسمی تحویل گرفت. پس از وقایعی که حداقل طی دو سال گذشته در دانشگاه‌ها رخ داد، انتظار این بود که نقشه راه و ریل‌گذاری دولت در خصوص مسئله اساتید و دانشجویان خیلی زود مشخص شود و این اتفاق در جلسه تودیع و معارفه محمدعلی زلفی‌گل و حسین سیمایی صراف افتاد. پزشکیان شخصاً در این مراسم شرکت کرد و اظهار نظرهای صریحی در خصوص مسئله دانشگاه داشت؛ موضوعاتی مثل حفظ کرامت اساتید و دانشجو، تعدد دانشگاه‌های بدون

خروجی، لزوم بازگرداندن دانشجویان و اساتید اخراجی یا تعلیقی و همچنین توجه به علم به جای شبه‌علم از جمله مسائلی بود که رئیس‌جمهور وزیر علوم در صحبت‌هایشان مدنظر قرار دادند.

دستور بازنگری پرونده اساتید و دانشجویان

مسعود پزشکیان در بخشی از اظهارات خود در مراسم تودیع و معارفه وزیر علوم اظهار داشت: «در دانشگاه‌ها جوان تربیت می‌کنیم و افتخار می‌کنیم